

Lovforslag nr. L 90. Fremsat den 28. november 1985 af indenrigsministeren

Forslag

til

Lov om frikommuner

Kapitel 1

Almindelige bestemmelser

§ 1. Efter reglerne i denne lov kan kommuner, der er frikommuner, indtil udgangen af 1989 gennemføre forsøg med det formål at øge det lokale selvstyre, at opnå en bedre tilpasning af det kommunale styre til de lokale forhold, at forbedre servicen for borgerne og at forbedre ressourceudnyttelsen i den kommunale virksomhed. Ved forsøgene skal der lægges afgørende vægt på hensynet til borgernes sundhed, retssikkerhed og velfærd.

§ 2. Indenrigsministeren fastsætter efter forslag fra kommunalbestyrelsen, om en kommune skal have status som frikommune.

Stk. 2. Højest 5 amtskommuner og 22 primærkommuner kan have status som frikommuner.

Stk. 3. Indenrigsministerens bestemmelse om, hvilke kommuner der har status som frikommuner, optages i Lovtidende.

§ 3. Den, der efter en lovbestemmelse er bemyndiget til at fastsætte regler, kan inden for bemyndigelsens grænser godkende særlige regler for en frikommune.

Stk. 2. Skal reglerne efter lovbestemmelsen fastsættes ved kgl. anordning, kan vedkommende minister dog foretage godkendelsen.

Stk. 3. Skal reglerne efter lovbestemmelsen i øvrigt fastsættes af andre end en minister, kan godkendelse af særlige regler for en frikommune kun finde sted med tilladelse fra vedkommende minister.

§ 4. Indenrigsministeren kan fastsætte regler om fremgangsmåden ved udarbejdelsen, godkendelsen og iværksættelsen af forsøg samt om undersøgelse og vurdering af forsøgsresultaterne.

Kapitel 2

Frikommuneregulativer m.v.

§ 5. Regler for frikommuneforsøg fastsættes i frikommuneregulativer. Frikommuneregulativer skal vedtages af kommunalbestyrelsen og godkendes af vedkommende minister.

Stk. 2. Forslag til frikommuneregulativer skal undergives 2 behandlinger i kommunalbestyrelsen med mindst 6 dages mellemrum.

Stk. 3. Når et frikommuneregulativ er godkendt, bekendtgøres der i Lovtidende en meddelelse herom. I meddelelsen gives der oplysning om, hvor borgerne kan gøre sig bekendt med frikommuneregulativer, jfr. § 6, stk. 3.

§ 6. Et frikommuneregulativ skal angive en ikrafttrædelsesdato.

Stk. 2. Kommunalbestyrelsen foranlediger, at frikommuneregulativer eller en kortfattet beskrivelse af forsøgenes indhold optages i ét eller flere blade, der har almindelig udbredelse i kommunen. Optagelsen skal ske mindst én uge før ikrafttrædelsestidspunktet.

Stk. 3. Frikommuneregulativer skal være fremlagt de samme steder som kommunalbestyrelser og amtsråds mødedagsordener m.v., jfr. lov om kommunernes styrelse § 8, stk. 4, og § 9, stk. 3.

§ 7. Kommunalbestyrelsen drager omsorg for, at borgerne i kommunen herudover i nødvendigt omfang informeres om kommunens frikommuneforsøg.

Kapitel 3

Arbejdsministerens område

§ 8. Uanset bestemmelserne i §§ 17–20 og 23 i lov nr. 293 af 21. juni 1985 om beskæftigelsesmuligheder for unge m.v. kan arbejdsministeren godkende regler for frikommuneforsøg, hvorefter kommunerne kan yde tilskud til, at der ansættes ledige over 25 år i private virksomheder og institutioner, samt anvende fleksible tilskudssatser og perioder.

Stk. 2. Uanset bestemmelsen i § 22, stk. 2, i lov om beskæftigelsesmuligheder for unge m.v. afholdes udgifter ved frikommuneforsøg efter stk. 1 endeligt af frikommunen.

§ 9. Uanset bestemmelsen i § 9 i lov om arbejdstilbud til ledige, jfr. lovbekendtgørelse nr. 347 af 22. juni 1984, som senest ændret ved lov nr. 291 af 21. juni 1985, kan arbejdsministeren godkende regler for frikommuneforsøg, hvorefter retten til iværksættelse ikke er betinget af, at den ledige har haft et arbejdstilbud.

Kapitel 4

Boligministerens område

§ 10. Boligministeren kan godkende regler for frikommuneforsøg, der fraviger bestemmelserne i kapitel 12 i lov om individuel boligstøtte, jfr. lovbekendtgørelse nr. 44 af 28. januar 1983, bortset fra § 58, stk. 1 og § 60, stk. 1 og 2.

§ 11. Boligministeren kan godkende regler for frikommuneforsøg, der fraviger bestemmelserne i § 5, stk. 3, § 9, § 11, stk. 2, § 56, stk. 2, nr. 1 og § 56, stk. 4, i lov om byfornyelse og boligforbedring, jfr. lovbekendtgørelse nr. 342 af 10. juli 1985.

Kapitel 5

Energiministerens område

§ 12. Energiministeren kan godkende regler for frikommuneforsøg, hvorefter en amtskommune kan yde tilskud, lån eller garanti til gennemførelsen af projekter, der etableres

i overensstemmelse med den af energiministeriet godkendte amtskommunale varmeplan og den kommunale varmeplanlægning.

§ 13. Energiministeren kan godkende regler for frikommuneforsøg, hvorefter en kommunal forsyningsvirksomhed undtages helt eller delvis fra reglerne om prisbestemmelser i §§ 9 og 10 i lov nr. 54 af 25. februar 1976 om elforsyning og §§ 27 og 28 i lov om varmforsyning, jfr. lovbekendtgørelse nr. 330 af 29. juni 1983.

Kapitel 6

Finansministerens område

§ 14. Uanset bestemmelsen i § 45, stk. 2, i lov nr. 291 af 18. juni 1969 om tjenestemænd i staten, folkeskolen og folkekirken, som senest ændret ved lov nr. 278 af 10. juni 1981, kan undervisningsministeren godkende regler for frikommuneforsøg, hvorefter undervisningsministerens kompetence til at indgå aftaler, der angår ansættelsesvilkår for de i kommunen ansatte tjenestemænd, der er omfattet af bestemmelserne i ovennævnte lov, udøves af en frikommune.

Kapitel 7

Indenrigsministerens område

§ 15. Indenrigsministeren kan godkende regler for frikommuneforsøg, der fraviger bestemmelserne i lov om kommunernes styrelse, jfr. lovbekendtgørelse nr. 313 af 20. juni 1984, bortset fra § 2, stk. 1, §§ 10–14, § 20, stk. 1, 2 og 5, §§ 23, 25 og 29, § 40, stk. 1, 1. pkt., § 40, stk. 2, 1. pkt., § 40, stk. 3, § 42, § 45, stk. 3, §§ 61, 61 a–c, 63 og 66.

§ 16. Indenrigsministeren kan godkende regler for frikommuneforsøg, der fraviger bestemmelserne om, hvilke myndigheder der administrerer, herunder træffer afgørelse, efter lov om offentlig sygesikring, jfr. kapitel 3 og kapitel 6 i lovbekendtgørelse nr. 94 af 9. marts 1976, som senest ændret ved lov nr. 254 af 6. juni 1985.

§ 17. Indenrigsministeren kan godkende regler for frikommuneforsøg, hvorefter en kommunalbestyrelse kan tilbyde vederlagsfri tandpleje, herunder protetisk behandling, til ældre eller personer, der på grund af nedsat

førlighed eller vidtgående psykisk eller fysisk handicap kun vanskeligt kan udnytte de almindelige tandplejetilbud.

Stk. 2. Indenrigsministeren kan godkende regler for frikommuneforsøg, hvorefter der ydes refusion fra en amtskommune til en kommune, svarende til tilskud efter § 8 i lov om offentlig sygesikring, jfr. lovbekendtgørelse nr. 94 af 9. marts 1976, som senest ændret ved lov nr. 254 af 6. juni 1985. Det skal tilstræbes, at refusionen ikke overstiger det beløb, som skulle ydes efter sygesikringslovens § 8, såfremt den pågældende frikommune ikke havde iværksat en særlig tandplejeordning.

Kapitel 8

Industriministerens område

§ 18. Uanset bestemmelserne i § 1, stk. 1, 2 og 3, i lov nr. 218 af 28. april 1976 om butikstid kan industriministeren godkende regler for frikommuneforsøg, der bemyndiger kommunalbestyrelser til at tillade detailhandelsbutikker på alle dage at udvide butikstiden, dog således at denne ikke kan begyndes tidligere end kl. 6.00 og ikke sluttes senere end kl. 22.00.

Stk. 2. Det er en betingelse for at gennemføre forsøg i henhold til stk. 1, at de berørte organisationer over for kommunalbestyrelsen har erklæret sig enig i forsøgets gennemførelse.

§ 19. Industriministeren kan godkende regler for frikommuneforsøg, der fraviger bestemmelsen i § 7, stk. 1, i lov nr. 88 af 13. marts 1985 om egnsudvikling.

§ 20. Industriministeren kan godkende regler for frikommuneforsøg, hvorefter en kommune kan finansiere erhvervspolitiske aktiviteter, som ikke er omfattet af statslige ordninger, og som egner sig for kommunale initiativer.

Kapitel 9

Landbrugsministerens område

§ 21. Landbrugsministeren kan godkende regler for frikommuneforsøg, der fraviger bestemmelserne i lov om landbrugsejendomme, jfr. lovbekendtgørelse nr. 603 af 30. no-

vember 1978, som ændret ved lov nr. 206 af 25. maj 1983, om,

- 1) hvilke myndigheder der administrerer, herunder træffer afgørelse, i henhold til lovens §§ 4 og 7 a om ophævelse af landbrugspligten og tilladelse til ikke-jordbrugsmæssig udnyttelse af jorderne til en landbrugsejendom,
- 2) at landbrugsplaner skal godkendes af landbrugsministeren, jfr. lovens § 3 a, stk. 3.

Stk. 2. Afgørelser i sager vedrørende lovens §§ 4 og 7 a truffet af myndigheder, der har fået tillagt beføjelser efter stk. 1, kan indbringes for landbrugsministeren. Landbrugsministeren kan fastsætte regler om klagefrist, kredsen af klageberettigede og om, at visse afgørelser ikke kan indbringes for anden administrativ myndighed.

§ 22. Uanset bestemmelsen i § 3 i lov om bekæmpelse af muldvarpe, jfr. lovbekendtgørelse nr. 338 af 26. juli 1967, kan landbrugsministeren godkende regler for frikommuneforsøg, hvorefter bekæmpelse af muldvarpe finansieres ved afgifter, der opkræves hos ejerne af de faste ejendomme i kommunen.

Stk. 2. Landbrugsministeren kan godkende regler for frikommuneforsøg, hvorefter bekæmpelse af mosegrise finansieres ved opkrævning af afgifter, der opkræves hos ejerne af de faste ejendomme i kommunen.

Stk. 3. I reglerne for frikommuneforsøg efter stk. 1 og 2 kan det fastsættes, at kommunalbestyrelsen vedtager afgiftens størrelse, at afgiften kan fastsættes forskelligt for forskellige typer ejendomme, og at afgiften kan opkræves sammen med de kommunale ejendomsskatter.

Kapitel 10

Miljøministerens område

§ 23. Miljøministeren kan godkende regler for frikommuneforsøg, der fraviger bestemmelserne

- 1) om, hvilke myndigheder der administrerer, herunder træffer afgørelse, efter §§ 9 og 10 a i lov om by- og landzoner, jfr. lovbekendtgørelse nr. 446 af 3. oktober 1985,
- 2) om tilvejebringelse af kommune- og lokalplaner i §§ 7-11, 14 og 24-31 i lov om

- kommuneplanlægning, jfr. lovbekendtgørelse nr. 391 af 22. juli 1985,
- 3) om regulativer for og vedligeholdelse af offentlige vandløb i § 12 samt om klageadgang i § 80 i lov nr. 302 af 9. juni 1982 om vandløb,
 - 4) om hvilke myndigheder, der træffer afgørelse efter naturfredningslovens §§ 43, 46-48, 53-57 og § 69, stk. 2, jfr. lovbekendtgørelse nr. 530 af 10. oktober 1984.

§ 24. Miljøministeren kan i forbindelse med godkendelse i henhold til § 23, nr. 4, godkende regler, der fraviger bestemmelserne om klage i naturfredningslovens §§ 45 og 58, jfr. lovbekendtgørelse nr. 530 af 10. oktober 1984.

§ 25. Miljøministeren kan godkende regler for frikommuneforsøg, der fraviger bestemmelserne

- 1) om fredningsplanlægning i naturfredningslovens §§ 36-39, jfr. lovbekendtgørelse nr. 530 af 10. oktober 1984,
- 2) om råstofplanlægning i råstoflovens § 5, jfr. lovbekendtgørelse nr. 531 af 10. oktober 1984,
- 3) om vandindvindingsplanlægning i vandforsyningslovens §§ 11, 13 og 17, jfr. lovbekendtgørelse nr. 337 af 4. juli 1985,
- 4) om recipientkvalitetsplanlægning i miljøbeskyttelseslovens § 61 e, jfr. lovbekendtgørelse nr. 85 af 8. marts 1985 om miljøbeskyttelse.

Kapitel 11

Ministeren for skatter og afgifters område

§ 26. Miljøministeren kan godkende regler for frikommuneforsøg, der fraviger bestemmelsen i § 17 A i lov om frigørelsesafgift m.v. af fast ejendom, jfr. lovbekendtgørelse nr. 441 af 26. september 1985.

Kapitel 12

Socialministerens område

§ 27. Socialministeren kan godkende regler for frikommuneforsøg, der fraviger bestemmelserne

- 1) i lov om styrelse af sociale og visse sundhedsmæssige anliggender, jfr. lovbekendtgørelse nr. 513 af 1. november 1983, som senest ændret ved § 1 i lov nr.

- 54 af 20. februar 1985, bortset fra §§ 18-18 b, 19 og 20-25 a,
- 2) om, hvilke myndigheder der administrerer, herunder træffer afgørelse, efter lov om social bistand, jfr. lovbekendtgørelse nr. 413 af 5. juli 1984, som senest ændret ved lov nr. 262 af 6. juni 1985, bortset fra lovens afsnit VIII,
- 3) om, hvilke myndigheder der administrerer, herunder træffer afgørelse, efter lov om social pension, jfr. lov nr. 217 af 16. maj 1984, som senest ændret ved § 4 i lov nr. 54 af 20. februar 1985,
- 4) om, hvilke myndigheder der administrerer, herunder træffer afgørelse, efter lov om dagpenge ved sygdom eller fødsel, jfr. lovbekendtgørelse nr. 81 af 5. marts 1984, som senest ændret ved lov nr. 261 af 6. juni 1985,
- 5) om, hvilke myndigheder der administrerer, herunder træffer afgørelse, efter lov om børnetilskud og andre familieydelse, jfr. lovbekendtgørelse nr. 609 af 29. november 1978, som senest ændret ved § 5 i lov nr. 54 af 20. februar 1985.

§ 28. Uanset bestemmelsen i § 27, nr. 1, kan socialministeren godkende regler for frikommuneforsøg, der til det sociale udvalg henlægger revaliderings- og pensionsnævnets kompetence til at træffe afgørelser i henhold til § 42, stk. 2, jfr. stk. 3, og § 58, stk. 3, jfr. stk. 6, i lov om social bistand, jfr. lovbekendtgørelse nr. 413 af 5. juli 1984, som senest ændret ved lov nr. 262 af 6. juni 1985.

Stk. 2. Godkendes regler for forsøg efter stk. 1, kan det sociale udvalgs afgørelser efter § 42, stk. 2, jfr. stk. 3, i lov om social bistand, påklages efter reglerne i § 15 i lov om social bistand. Det sociale udvalgs afgørelser efter § 58, stk. 3, jfr. stk. 6, i lov om social bistand kan, inden 4 uger efter at klageren har fået meddelelse om afgørelsen, indbringes for revaliderings- og pensionsnævnet. Revaliderings- og pensionsnævnets afgørelse kan ikke indbringes for anden administrativ myndighed. Den sociale ankestyrelse kan dog optage en sag til behandling, når ankestyrelsen skønner, at sagen er af principiel betydning. For anmodning herom til ankestyrelsen gælder tilsvarende regler som i § 15, stk. 4, i lov om social bistand.

Stk. 3. Socialministeren kan godkende regler for frikommuneforsøg, hvorefter det soci-

ale udvalg kan træffe beslutning i henhold til § 43, stk. 3, 1. pkt., i lov om social bistand, uden at beslutningen skal forelægges for revaliderings- og pensionsnævnet til godkendelse. Socialudvalgets beslutninger skal træffes i et møde i udvalget. Beslutningerne kan påklages efter reglerne i § 15 i lov om social bistand.

Stk. 4. Socialministeren kan godkende regler for frikommuneforsøg, hvorefter tillige kommuner, der ikke er frikommuner, får mulighed for at gennemføre forsøg som nævnt i stk. 3. Reglerne for forsøget skal vedtages af en amtskommune, der er frikommune, og kommunerne skal være beliggende i denne amtskommune.

§ 29. Socialministeren kan godkende regler for frikommuneforsøg, hvorefter personer, der modtager hjælp efter § 37, stk. 4, i lov om social bistand, jfr. lovbekendtgørelse nr. 413 af 5. juni 1984, som senest ændret ved lov nr. 262 af 6. juni 1985, kan have arbejdsindtægter på indtil 5.000 kr. efter skatte-træk inden for et kalenderår, uden at der sker fradrag ved beregningen af hjælpen. Arbejdsindtægten og hjælpen efter § 37, stk. 4, i lov om social bistand må dog ikke tilsammen overstige den hjælp, der tidligere er ydet den pågældende efter § 37, stk. 2, i lov om social bistand.

§ 30. Socialministeren kan godkende regler for frikommuneforsøg, hvorefter der ydes refusion fra staten af udgifter til særlige ordninger for beskæftigelse eller uddannelse af personer, der modtager kontanthjælp efter §§ 37 og 43 i lov om social bistand, jfr. lovbekendtgørelse nr. 413 af 5. juli 1984, som senest ændret ved lov nr. 262 af 6. juni 1985. Det skal tilstræbes, at refusionen ikke overstiger det beløb, der skulle ydes som refusion efter § 133, stk. 1, i lov om social bistand til udgifter vedrørende §§ 37 og 43, såfremt den pågældende frikommune ikke havde iværksat særlige ordninger for beskæftigelse eller uddannelse.

§ 31. Socialministeren kan godkende regler for frikommuneforsøg, der fraviger bestemmelserne i § 51, stk. 1, §§ 53, 54, 55, stk. 1, og § 56, stk. 2, i lov om social bistand, jfr. bekendtgørelse nr. 413 af 5. juli 1984, som senest ændret ved lov nr. 262 af 6. juni 1985.

§ 32. Socialministeren kan godkende regler for frikommuneforsøg, hvorefter kommunalbestyrelsen kan bestemme, at der udover tilskud efter § 73, stk. 2, i lov om social bistand, jfr. lovbekendtgørelse nr. 413 af 5. juli 1984, som senest ændret ved lov nr. 262 af 6. juni 1985, skal ydes særlige tilskud til ned-sættelse af betalingen for ophold i daginstitutioner under hensyn til forældrenes økonomiske forhold. Tilskud efter denne bestemmelse afholdes endeligt af frikommunen.

§ 33. Socialministeren kan godkende regler for frikommuneforsøg, der fraviger bestemmelsen i § 46, stk. 4, i lov nr. 217 af 16. maj 1984 om social pension, som senest ændret ved § 4 i lov nr. 54 af 20. februar 1985.

Stk. 2. Socialministeren kan godkende regler for frikommuneforsøg, hvorefter tillige kommuner, der ikke er frikommuner, får mulighed for at gennemføre forsøg som nævnt i stk. 1. Reglerne for forsøget skal vedtages af en amtskommune, der er frikommune, og kommunerne skal være beliggende i denne amtskommune.

Stk. 3. Uanset bestemmelsen i § 52, stk. 1, i lov om social pension afholdes udgifter ved frikommuneforsøg efter stk. 1 ligeligt af kommunen, der har tilsluttet sig forsøget, jfr. stk. 2, og amtskommunen uden refusion fra staten.

Stk. 4. Uanset bestemmelsen i § 117 i lov om social bistand, jfr. lovbekendtgørelse nr. 413 af 5. juli 1984, som senest ændret ved lov nr. 262 af 6. juni 1985, kan socialministeren godkende regler for frikommuneforsøg, hvorefter amtsrådet kan fastsætte regler om betaling for ophold på de i lov om social bistand § 112, stk. 1, nævnte institutioner for personer, der under opholdet får udbetalt pension efter den sociale pensionslovgivning.

Kapitel 13

Undervisningsministerens område

§ 34. Undervisningsministeren kan godkende regler for frikommuneforsøg, der fraviger bestemmelserne

- 1) i lov om styrelsen af kommunernes skolevæsen og af virksomhed efter lov om fritidsundervisning m.v., jfr. lovbekendtgørelse nr. 24 af 20. januar 1978, som ændret ved lov nr. 528 af 28. december 1979, bortset fra §§ 1 og 6, § 7, stk. 1 og

3, §§ 16 og 17, § 38, 1. pkt., § 40, § 49, stk. 1, kapitel 8 og 9, samt § 79.

- 2) om, hvilke myndigheder der administrerer, herunder træffer afgørelse, efter lov om folkeskolen, jfr. § 3 a, stk. 2, § 8, stk. 3, § 22, stk. 2, 2. pkt., § 23, stk. 4, § 33, stk. 4, § 34, stk. 2, § 36, stk. 2 og 4, § 39, stk. 3-5, og § 45, stk. 1, i lovbekendtgørelse nr. 385 af 20. august 1980, som senest ændret ved lov nr. 270 af 6. juni 1985.

Stk. 2. Undervisningsministeren kan godkende regler for frikommuneforsøg, hvorefter tillige kommuner, der ikke er frikommuner, får mulighed for at overtage en amtskommunes kompetence til at godkende ledere og lærere ved fritidsundervisning for voksne efter § 39, stk. 3, i lov om styrelsen af kommunernes skolevæsen og af virksomhed efter lov om fritidsundervisning m.v. Reglerne skal vedtages af en amtskommune, der er frikommune, og kommunerne skal være beliggende i denne amtskommune.

Stk. 3. Uanset bestemmelsen i stk. 1, nr. 1, kan undervisningsministeren godkende regler for frikommuneforsøg, hvorefter skolekommissionen afholder møde, så ofte formanden eller to medlemmer finder det fornødent.

§ 35. Undervisningsministeren kan godkende regler for frikommuneforsøg, der fra-viger bestemmelserne i §§ 13-17, § 19, stk. 2, § 22, stk. 1 og 5, § 23, stk. 1, 1. pkt., § 24, stk. 1, nr. 1, § 36, stk. 1, 2. pkt., og § 40, stk. 2, i lov om folkeskolen, jfr. lovbekendtgørelse nr. 385 af 20. august 1980, som senest ændret ved lov nr. 270 af 6. juni 1985.

§ 36. Undervisningsministeren kan godkende regler for frikommuneforsøg, der fra-viger bestemmelserne i § 1, stk. 2, §§ 27-34, §§ 36-48, §§ 52-54, §§ 58-62 og §§ 69-70 i lov om fritidsundervisning m.v., jfr. lovbe-kendtgørelse nr. 329 af 11. juli 1983, som ændret ved lov nr. 273 af 6. juni 1985.

§ 37. Undervisningsministeren kan godkende regler for frikommuneforsøg, der fra-viger bestemmelserne i § 1, stk. 1 og 2, § 2, stk. 1-5, § 3, stk. 1 og 3, § 6, stk. 2, og § 8, stk. 1, i lov om prøveforberedende enkelt-fagsundervisning m.v. for voksne, jfr. lovbe-kendtgørelse nr. 320 af 4. juli 1983.

§ 38. Undervisningsministeren kan godkende regler for frikommuneforsøg, hvorefter en amtskommune kan yde:

- 1) kursusgodtgørelse til kvindelige elever på efg-basisuddannelsen inden for enkelte hovederhvervsområder og
- 2) tilskud til virksomheder, der opretter læ-re- og praktikpladser for kvindelige ele-ver inden for enkelte hovederhvervsom-råder.

Kapitel 14

Ikrafttrædelsesbestemmelser

§ 39. Ved lovens ikrafttræden ophæves lov nr. 202 af 22. maj 1985 om frikommuner.

Stk. 2. Frikommuneregulativer, der er godkendt efter lov nr. 202 af 22. maj 1985, bevarer deres gyldighed.

§ 40. Loven gælder ikke for Færøerne og Grønland.

Bemærkninger til lovforslaget

Almindelige bemærkninger

1. Folketinget vedtog den 10. maj 1985 enstemmigt det forslag til lov om frikommuner, der nu er stadfæstet som lov nr. 202 af 22. maj 1985, jfr. Folketingets Forhandlinger 1984-85, sp. 5445, sp. 9446 og sp. 9932, tillæg A, sp. 2629, tillæg B, sp. 1239 og tillæg C, sp. 407.

De 22 kommuner og 5 amtskommuner, der er udpeget som frikommuner, jfr. indenrigsministeriets bekendtgørelse nr. 280 af 3. juni 1985, har i forårets og sommerens løb udarbejdet et stort antal forslag og skitser til forsøg med de kommunale styrelsesregler og reglerne om kommunernes opgaver. Forslagene er blevet forhandlet mellem frikommunerne, indenrigsministeriet og de ministerier, under hvis lovgivning de enkelte forslag hører. Blandt forslagene kan nogle fremmes til iværksættelse på basis af den gældende frikommunelov, og nogle er allerede godkendt. For en række forslag gælder derimod, at deres gennemførelse kræver ny lovgivning.

Det foreliggende lovforslag går ud på at skabe dette nye retsgrundlag for den fortsatte forsøgsvirksomhed.

2. Det stemmer med den grundlæggende idé i frikommuneprojektet, at projektoplæg fra frikommunerne efterhånden giver anledning til, at der søges tilvejebragt lovhjælp for godkendelse af frikommuneforsøg på områder, hvor der hidtil ikke har været mulighed for at prøve andre opgaveløsninger.

Den gældende frikommunelov giver mulighed for forsøg med den kommunale styrelseslovgivning og med den del af de kommunale opgaver, der er reguleret af bekendtgørelser.

Da lovforslaget blev behandlet af folketinget i foråret 1985, var de netop udpegede frikommuner endnu ikke nået så langt i deres overvejelser, at der var grundlag for at udarbejde forslag til yderligere forsøgshjemler. I den forløbne tid har frikommunerne fremlagt en række forsøgsforslag, der efter regeringens opfattelse giver grundlag for at

udvide forsøgsområdet i forhold til den gældende lov.

I den forbindelse har indenrigsministeriet fundet det hensigtsmæssigt at omredigere den frikommunelov, der blev gennemført i foråret. De gamle bestemmelser er derfor i lovforslaget indarbejdet side om side med de nye forsøgshjemler, som det nærmere fremgår af bemærkningerne til lovforslagets enkelte bestemmelser. Ved at sammenskrive frikommunereglerne i én lov i stedet for at fremsætte et forslag til en særlig lov, opnås det, at alle nuværende og fremtidige hjemler til forsøg kan optages i én fælles lovtæst med en systematisk kapitelinddeling.

3. De nye forsøgshjemler, der stilles forslag om, er udarbejdet af indenrigsministeriet og de pågældende ministerier. Det gælder for de nye bestemmelser som for reglerne i den gældende frikommunelov, at de giver den enkelte minister adgang til at godkende frikommuneforsøg, der falder inden for de af folketinget givne rammer. Grundlaget for de bestemmelser i lovforslaget, der er nye i forhold til gældende lov, er forsøgsønsker fra nogle af frikommunerne. Vedtages lovforslaget, vil imidlertid alle frikommuner – og ikke kun de, der har givet anledning til nye forsøgshjemler – have mulighed for at få godkendt nye forsøgsprojekter.

De almindelige regler for frikommuneprojekters gennemførelse og offentliggørelse m.v., der er indeholdt i frikommuneloven, gælder efter lovforslaget også for de nye projekthjemler, der er stillet forslag om. Det samme gælder de almindelige bemærkninger om formålet med frikommunearbejdet, der ledsagede det lovforslag, som gennemførtes i foråret 1985. Frikommunernes projektarbejde i den forløbne tid har ikke givet anledning til ændringer af de principper, hvorefter dette reformarbejde er lagt til rette.

4. Vedrørende forslagens økonomiske konsekvenser gælder fortsat, at frikommuneforsøg skal være udgiftsneutrale i forholdet mellem staten og kommunerne. Bespareser, som kommunerne op-

når ved en mere rationel opgaveløsning, vil således kunne anvendes efter kommunalbestyrelsens beslutning.

Bemærkninger til lovforslagets enkelte bestemmelser

Ad §§ 1-7

Bestemmelserne er en uændret gengivelse af gældende lovs §§ 1, 2 og §§ 6-11, bortset fra reglen i § 6, stk. 2.

Det har vist sig, at nogle frikommuneregulativer af lovtekniske grunde nødvendigvis bliver meget omfattende. Disse regulativer kan derfor være vanskelige at overskue. Det er vigtigt, at borgerne i kommunen gøres opmærksomme på, hvilke regler der gælder for de enkelte forsøgsområder. Annoncering af regulativet vil imidlertid ikke i alle tilfælde være et velegnet middel til at opnå dette. I § 6, stk. 2, foreslås derfor, at kommunalbestyrelsen kan vælge at optage enten regulativet eller en kortfattet beskrivelse af forsøgets indhold i de lokale blade.

Ad § 8

Efter den eksisterende lov kan kommunerne yde tilskud ved ansættelse af ledige under 25 år i private virksomheder. Tilskuddet gives normalt i en arbejdsperiode, der svarer til 6 måneder, og tilskuddet udgør 70 pct. af højeste dagpenge pr. 1. oktober i det foregående år. For unge ledige under 18 år fastsætter arbejdsministeren dog et lavere tilskud. Staten refunderer 50 pct. af det kommunale tilskud indenfor en nærmere fastsat udgiftsramme.

Med lovforslaget får arbejdsministeren mulighed for at godkende forsøg, hvor kommunerne kan yde tilskud ved ansættelse af ledige over 25 år. Endvidere gives der mulighed for fleksible tilskudsperioder og satser. Staten refunderer dog kun de tilskud, der kan ydes efter den eksisterende lov.

Ad § 9

Under behandlingen af lovforslaget om uddannelsesyndelse og iværksætterydelse blev det bl.a. fra Håndværksrådet hævdet, at iværksætteren typisk ville være en person med en kort ledighedsperiode bag sig og ikke langvarige ledige, som lovforslaget forudsætter.

Det kunne derfor være af interesse som et forsøg, at give ledige - uanset alder - mulighed for en iværksætterydelse i stedet for første arbejdstilbud.

Det foreslås derfor at give mulighed for, at ledige, der har tænkt sig at starte selvstændig virksom-

hed, kan få iværksætterydelse i stedet for første arbejdstilbud.

Forslaget går ud på dels at give mulighed for at udbetale iværksætterydelse i stedet for at give et arbejdstilbud, dels at give ydelsen på et tidligere tidspunkt end arbejdstilbuddet ville være givet.

Ad § 10

Bestemmelsen giver boligministeren mulighed for bl.a. at godkende forsøg, hvorefter tildeling af pensionistboliger kan ske ud fra en helhedsvurdering baseret på sociale og helbredsmæssige forhold fremfor det fortrinvis økonomiske trangskriterium, der er nævnt i boligstøtteleven, og således at boligstøtte beregnes efter samme regler som for andre pensionister.

Ad § 11

De nugældende forsøgsbestemmelser i byfornyelseslovens § 69 giver ikke adgang til, at boligministeren kan godkende forsøg, der fraviger lovens bestemmelser om procedure for tilvejebringelse af byfornyelsesbeslutninger. Den foreslåede ændring giver en sådan forsøgshjælp. Boligministeren får herefter mulighed for at godkende forsøg, der fraviger lovens § 9.

Forsøg med fravigelse af procedurereglerne kan kun forventes godkendt for mindre omfattende projekter. Der vil endvidere blive stillet krav om, at ejerne og halvdelen af lejerne i hver ejendom skriftligt giver tilslutning til byfornyelsesprojektet og til fravigelsen af procedurereglerne.

Herudover kan der også forventes godkendt mindre væsentlige fravigelser fra procedurereglerne, eksempelvis harmonisering af indsigelsesfristerne i byfornyelsesloven med frister i forhold til kommuneplanloven.

Den foreslåede dispensationsadgang fra bestemmelserne i §§ 5, stk. 3, 11, stk. 2, 56, stk. 2, nr. 1, og § 56, stk. 4, er en konsekvens af forslaget om at kunne fravige § 9.

Ad § 12

Baggrunden for forslaget er, at den regionale og den kommunale varmeplanlægning har vist, at nogle samfundsøkonomisk attraktive energiprojekter baseret på indenlandske energiresourcer er vanskelige at realisere, idet de først efter en årrække er forbrugerøkonomisk attraktive. Det er hensigten med bl.a. udbetaling af tilskud at medvirke til, at projekter, der er samfundsøkonomisk attrak-

tive, også fra starten bliver forbrugerøkonomisk attraktive.

Kun frikommuneforsøg, der er i overensstemmelse med ministeriets forudsætninger for varmeplanlægning, herunder varmforsyningslovens formålsparagraf om den mest samfundsøkonomiske anvendelse af energi, kan forventes godkendt. Endvidere forudsættes, at projekterne etableres ifølge de gældende regler i varmforsyningsloven med tilhørende bekendtgørelser. Tilskud, lån og garanti vil kunne ydes til såvel kommunale, fælleskommunale som private energiforsyningsvirksomheder.

Ad § 13

Forslaget indebærer, at energiministeren kan godkende frikommuneforsøg, hvorefter en kommunal forsyningsvirksomhed undtages helt eller delvis fra prisbestemmelserne i elforsyningsloven og varmforsyningsloven. Formålet er at undersøge, om kommunale el- og varmforsyningsvirksomheder kan undgå dobbeltadministration i form af dels udarbejdelse af kommunale budgetter og regnskaber samt takstblade, dels udarbejdelse af særlige priskalkulationer til prisudvalgene. Det forudsættes, at kommunale forsyningsvirksomheder fortsat skal fastsætte sine priser ud fra princippet om, at forsyningsvirksomhederne skal »hvile i sig selv« på langt sigt. Det forudsættes endvidere, at priser og leveringsbetingelser fortsat skal anvendes således, at elprisudvalget og gas- og varmeprisudvalget kan have indseende med, at forbrugerne ikke stilles over for urimelige priser på el og varme.

Ad § 14

Løn- og andre ansættelsesvilkår for tjenestemænd i staten, folkeskolen og folkekirken fastsættes ved aftale mellem finansministeren og tjenestemændenes centralorganisationer, jfr. tjenestemandslovens § 45, stk. 1. Finansministeren kan dog delegere aftalekompetencen til en anden minister, f.eks. undervisningsministeren, når aftalerne alene angår ansættelsesvilkår for tjenestemænd under pågældende ministers område, jfr. tjenestemandslovens § 45, stk. 2. Aftaleretten kan således ikke i henhold til gældende tjenestemandslvgivning overdrages til kommuner.

Flere kommuner har som led i frikommuneforsøget ønsket at overtage kompetencen til f.eks. at indgå aftaler om etablering af kombinationsbeskæftigelse for lærere.

Den foreslåede bestemmelse giver undervisningsministeren adgang til som led i et frikommuneprojekt at delegere sin kompetence til at indgå sådanne aftaler om ansættelsesvilkår for tjenestemænd i folkeskolen, som er fornødne i forbindelse med gennemførelsen af forsøget. Det er herfor en forudsætning, at der foreligger tilslutning til delegation fra vedkommende centralorganisation. Bestemmelsen omfatter tjenestemænd i folkeskolen samt øvrige tjenestemænd omfattet af tjenestemandsløven, som f.eks. tjenestemænd ved de amtskommunale enkeltfagskurser.

Der er fra centralorganisationerne opnået tilslutning til, at undervisningsministeren med lovens vedtagelse kan delegere sin kompetence til at indgå aftaler om ansættelsesvilkår for tjenestemænd i folkeskolen til en frikommune i forbindelse med gennemførelse af forsøg vedrørende etablering af kombinationsbeskæftigelse samt forsøg, der fraviger bestemmelserne i folkeskolelovens §§ 3-17.

Ad § 15

Bestemmelsen er identisk med gældende lovs § 3.

Ad § 16

Bestemmelsen er identisk med gældende lovs § 5, stk. 2.

Ad § 17

Hverken i sygesikringsloven eller lov om børnetandpleje er der i dag hjemmel til, at kommunerne kan tilbyde vederlagsfri tandpleje til andre end børn og unge.

Bestemmelsen i *stk. 1* giver indenrigsministeren hjemmel til at godkende frikommuneregulativer, hvorefter kommuner kan tilbyde vederlagsfri tandpleje for ældre og personer, der på grund af nedsat førlighed eller vidtgående psykisk eller fysisk handicap kun vanskeligt kan udnytte de almindelige tandplejetilskud på offentlige eller private klinikker.

Ved forslaget *stk. 2* skabes der mulighed for, at en frikommune modtager refusion fra amtskommunen, svarende til de tilskud, amtskommunen ellers skulle have ydet for behandling hos privatpraktiserende tandlæge. Bestemmelsen indebærer, at indenrigsministeren kan godkende regler om overførsel af amtskommunens besparelse i sygesikringstilskud efter sygesikringslovens § 8 til en frikommune.

Gennemførelse af forsøg efter denne bestemmelse forudsætter tilslutning fra den/de relevante tandfaglige organisationer.

Ad § 18

Bestemmelsen giver industriministeren mulighed for at imødekomme det fremsatte ønske fra Herlev kommune om et frikommuneforsøg, hvorefter butikstiden udvides i Herlev kommune.

Gennem et sådant forsøg skabes der praktisk mulighed for at vurdere fordele og ulemper for henholdsvis forbrugerne, de butiksdrevende og butikspersonalet ved en ændret eller udvidet butikstid.

Som følge af forsøgets indgribende karakter for såvel de butiksdrevende som butikspersonalet er det efter bestemmelsen i stk. 2 en betingelse, for at forsøget i stk. 1 kan gennemføres, at de pågældendes organisationer skal have erklæret sig enig i forsøgets gennemførelse i den pågældende kommune.

Ad § 19

Efter de gældende bestemmelser kan kommuner opføre erhvervsjendomme til salg eller udleje, når der ydes lån hertil i henhold til egnsudviklingsloven. Lånene ydes normalt med indtil 75 pct. af anlægsudgifterne og med en afdragstid på 25 år. Renten er for tiden 7 pct. p.a. Kommunerne må selv stille de resterende 25 pct. til rådighed på samme betingelser, og såvel leje som køb baseres på den således reducerede kostpris. Der gives ikke lån til opførelse af industrihuse, hvortil der ikke er sikret en af Egnsudviklingsrådet godkendt lejer eller køber, og industrihuset må ikke være indrettet til varigt at tjene flere virksomheder.

Den foreslåede bestemmelse sigter på at give industriministeren adgang til at godkende frikommuneforsøg med 100 pct. kommunalt finansierede industrihuse til iværksættere, der skal kunne udlejes til en eller flere iværksættere og kunne opføres, uden at der på forhånd er sikret lejere til huset. Det vil være en forudsætning, at lejens fastsættelse sker på normale markedsvilkår.

Ad § 20

Bestemmelsen sigter på at give industriministeren adgang til at godkende forsøg med sådanne aktiviteter, der ikke kan gennemføres med hjemmel i gældende lovgivning.

Det vil være en forudsætning, at der ikke er tale om direkte finansiel støtte til private virksomheder.

Det vil endvidere være en forudsætning, at der er tale om aktiviteter, der ikke kan støttes i henhold til de statslige erhvervsfremmeordninger, og som ikke strider mod landspolitiske retningslinier og foranstaltninger på området. For aktiviteter uden for industriministeriets ressort skal industriministeren træffe sin afgørelse i samråd med den pågældende fagminister.

Ad § 21

Bestemmelsen i *stk. 1, nr. 1*, giver landbrugsministeren adgang til at godkende frikommuneforsøg, hvorefter en frikommune overtager landbrugsministeriets kompetence efter landbrugsloven til at træffe afgørelse om ophævelse af landbrugspligt og til at tillade ikke-jordbrugsmæssig udnyttelse af jorderne til en landbrugsejendom.

Der vil udelukkende blive godkendt forsøg med overførsel af landbrugsministeriets kompetence til en amtskommune, der har status som frikommune.

Bestemmelsen i *stk. 1, nr. 2*, giver landbrugsministeren adgang til at godkende frikommuneforsøg, hvorefter landbrugsministerens godkendelse af landbrugsplaner erstattes af en dialog mellem amtsrådet og landbrugsministeren. Godkendelse af et sådant forsøg vil blive betinget af, at forsøget også omfatter øvrige sektorplaner for det åbne land.

Efter *stk. 2* kan frikommunens afgørelse efter denne bestemmelse indbringes for landbrugsministeren.

Ad § 22

Bestemmelsen giver hjemmel til at godkende frikommuneregulativer, hvorefter bekæmpelse af muldvarpe og mosegrise afgiftsfinansieres. Afgifterne kan opkræves hos ejerne af ejendomme, der ikke aktuelt får foretaget bekæmpelse af muldvarpe og mosegrise.

Bestemmelsen gør det muligt at gennemføre et frikommuneforsøg, hvorefter fyld- og containerpladser samt bekæmpelse af rotter, muldvarpe og mosegrise finansieres af en samlet afgift, der pålægges kommunens faste ejendomme.

Ad § 23

Bestemmelsen i *nr. 1* giver hjemmel til, at miljøministeren kan godkende forsøg, hvorefter by- og landzonelovens bestemmelser om zonelovskompetencen og om klage til miljøankenævnet fraviges.

Bestemmelsen er udarbejdet med baggrund i forslag til frikommuneforsøg, hvorefter kompeten-

cen til at meddele tilladelser efter by- og landzone-lovens §§ 6-8 overføres fra amtsrådet til kommunalbestyrelsen. Der er endvidere modtaget forslag om, at adgangen til at klage over kommunens afgørelse til miljøankenævnet ophæves for så vidt angår områder, der er omfattet af en lokalplan samt landsbyer, der er entydigt afgrænset i en kommuneplan eller efter forhandling med amtsrådet.

Reglerne om zonelovskompetencen er senest ændret ved lov nr. 263 af 8. juni 1983 (FT 1982-83: 9499, 9843, 11620, 12016; A 3909; C 505).

Lovforslag om ophævelse af klageadgangen inden for lokalplanområder blev fremsat i folketingssamlingen 1984-85. Forslaget blev ikke vedtaget.

Som et led i frikommuneforsøgene synes det imidlertid ubetænkeligt at åbne mulighed for en ophævelse af klageadgangen inden for lokalplanområder. Borgerne har jo gennem lokalplanproceduren haft lejlighed til at øve indflydelse på lokalplanens bestemmelser om udstyknings- og byggemuligheder. Det er ikke tilfældet uden for lokalplanområder, og forslag om ophævelse af klageadgangen inden for landsbyområder, der ikke er omfattet af en lokalplan, vil derfor ikke blive godkendt.

Bestemmelsen i *nr. 2* giver hjemmel til, at miljøministeren kan godkende forsøg, hvorefter en del af kommuneplanlovens regler om tilvejebringelse af kommune- og lokalplaner fraviges. Der er især stillet forslag om frikommuneforsøg med nedsættelse af de i loven fastsatte mindste frister. Lovens regler herom er senest ændret ved lov nr. 190 af 15. maj 1985. Forsøg med statslige myndigheders indsigelsesret efter § 26 i kommuneplanloven vil ikke blive godkendt.

Der er endvidere stillet forslag om frikommuneforsøg om regionplanmyndighedens beføjelse til at påse, at et lokalplanforslag er i overensstemmelse med regionplanlægningen, en kommuneplan eller de gældende § 15-rammer. I det omfang sådanne frikommuneforsøg kan godkendes, vil godkendelsen blive betinget af, at der er tilvejebragt en kommuneplan.

Bestemmelsen i *nr. 3* giver hjemmel til, at miljøministeren kan godkende forsøg, hvorefter forskellige bestemmelser i vandløbsloven fraviges. Der vil således kunne godkendes forsøg om en standardisering af regulativer for offentlige vandløb for så vidt disse ikke har særlig naturvidenskabelig interesse eller er af betydning for laksefisken. Dernæst kan der godkendes forsøg, der indebærer lempelse i kravene til vedligeholdelsen af de vandløb, for

hvilke der således er udarbejdet et standardiseret regulativ. Begge dele skønnes at kunne medføre en vis administrativ forenkling. Endelig åbnes mulighed for at fravige reglerne om klageadgang, hvilket dog bliver betinget af, at der ikke i den forudgående offentlighedsfase er indsigelser mod pågældende projekt.

Bestemmelsen i *nr. 4* giver hjemmel til, at miljøministeren kan godkende frikommuneprojekter, der overflytter kompetence for så vidt angår naturfredningslovens bygge- og beskyttelseslinier, jordfaste fortidsminder, almenhedens færdsel og ophold samt friluftsklamer til et kommunalt råd.

Der gives således hjemmel dels til at overflytte fredningsnævnens kompetence i de konkrete sager, dels til at overflytte miljøministerens kompetence til at ophæve eller ændre bygge- og beskyttelseslinierne. Den sidstnævnte kompetence er for hele landet henlagt til fredningsstyrelsen, jfr. miljøministeriets bekendtgørelse nr. 676 af 20. december 1984, § 11, stk. 1.

Bestemmelsen giver endvidere adgang til at godkende projekter, der overfører amtsrådets/Hovedstadsrådets kompetence for så vidt angår indgreb i vådområder til en primærkommune.

Ad § 24

Bestemmelsen indeholder den nødvendige hjemmel til at fastlægge klageadgangen f.eks. således, at det kommunale råds afgørelser skal kunne indbringes for overfredningsnævnet i sager, der i resten af landet afgøres af fredningsnævnet.

Ad § 25

Bestemmelsen giver miljøministeren hjemmel til at godkende frikommuneforsøg, der går ud på at ophæve miljøministerens beføjelse til at godkende sektorplaner. Endvidere giver bestemmelsen hjemmel til at ophæve ministerens beføjelse til at afgøre visse uenigheder mellem amtsråd og kommunalbestyrelse i forbindelse med recipientkvalitetsplanen.

Miljøministeren kan i denne forbindelse bestemme, at nærmere angivne forudsætninger skal lægges til grund for den omhandlede sektorplanlægning.

Formålet med forsøget vil være en forenkling af procedurerne for sektorplanlægningen.

Ad § 26

Bestemmelsen giver miljøministeren adgang til at godkende frikommuneforsøg, der indebærer anvendelse af midler fra de amtskommunale frigø-

relses- og afståelsesafgiftsfonde. Der vil kunne anvendes i alt 100 mill. kr. af fondsmidlerne til frikommuneforsøg, der f.eks. vil kunne vedrøre støtte til visse energiprojekter og erhvervsudviklingsaktiviteter i form af rådgivende virksomhed samt forsknings- og udviklingsprogrammer for udvalgte brancher.

Det er en forudsætning, at udgifter til godkendte forsøg holdes inden for de rammer for den samlede (amts)kommunale økonomi, der er truffet beslutning om.

Ad § 27

Bestemmelsen er identisk med gældende lovs § 5.

Ad § 28

Bestemmelsen i *stk. 1* giver socialministeren adgang til at godkende forsøg, hvorefter det sociale udvalg overtager revaliderings- og pensionsnævnets kompetence til at træffe afgørelser i sager om hjælp til iværksættelse af selvstændig virksomhed efter § 42, stk. 2, jfr. stk. 3, i lov om social bistand og i sager om støtte til anskaffelse af motorkøretøj efter lovens § 58, stk. 3, jfr. stk. 6. Socialministeriet har lagt vægt på, at kommunerne har et økonomisk medansvar for de pågældende ydelser, og at det sociale udvalg i forvejen afgiver indstilling til revaliderings- og pensionsnævnet.

Klagemulighed over det sociale udvalgs afgørelser om hjælp til iværksættelse af selvstændig virksomhed ifølge bistandslovens § 42, stk. 2, foreslås i *stk. 2* henlagt til amsankenævnet, svarende til klageadgangen i øvrige sager om erhvervsmæssig revalidering.

Derimod findes det hensigtsmæssigt i forsøgsperioden at henlægge klager over afgørelser i sager om tildeling af bil efter bistandslovens § 58 til revaliderings- og pensionsnævnene under hensyntagen til den ekspertise, som gennem årene er oparbejdet dér på dette område. Hertil kommer, at gennemsnitlig ca. 50 pct. af sagerne drejer sig om genbevilling.

Socialministeren kan efter *stk. 3* godkende forsøg med ophævelse af revaliderings- og pensionsnævnets godkendelsesmyndighed efter § 43, stk. 3, 1. pkt. Efter denne regel skal revaliderings- og pensionsnævnet godkende det sociale udvalgs indstillinger om ydelse af løbende hjælp til underhold ud over det normale maksimum for varig hjælp. Forsøg efter den foreslåede bestemmelse vil således gå ud på, at det sociale udvalg ikke skal ind-

hente nævnets godkendelse. Socialministeriet har lagt vægt på, at kommunerne har et økonomisk medansvar for de pågældende ydelser, og at det sociale udvalg i forvejen afgiver indstilling til revaliderings- og pensionsnævnet.

Forslag til forsøg kan komme fra en frikommune og en friamtskommune. I sidstnævnte tilfælde indebærer en godkendelse af forsøget efter *stk. 4* i den foreslåede bestemmelse, at alle kommuner i friamtskommunen får mulighed for at blive fritaget for at forelægge beslutninger efter § 43, stk. 3, 1. pkt., i lov om social bistand for nævnet.

Ad § 29

Efter den foreslåede bestemmelse kan socialministeren godkende frikommuneforsøg, hvorefter nettoarbejdsindtægter på indtil 5.000 kr. om året ikke fradrages i kontanthjælp efter bistandslovens § 4. Efter de gældende regler fratrækkes alle indtægter i den beregnede hjælp.

Forsøg efter denne bestemmelse vil have til formål at undersøge, om den foreslåede regel – i det omfang der er mulighed herfor på arbejdsmarkedet – kan tilskynde kontanthjælpsmodtagere til at skaffe sig supplerende indtægter ved kortvarige ansættelser. Herved opnås endvidere, at kontanthjælpsmodtagerne får erhvervs erfaring.

Ad § 30

Som led i forsøg efter frikommuneloven foreslås det, at socialministeren kan tillade, at en kommune får overført statens besparelser på kontanthjælpsområdet, når der etableres en særlig beskæftigelses- og uddannelsesgaranti for kontanthjælpsmodtagere.

Det overordnede mål for sådanne projekter er at forbedre beskæftigelsesmuligheder for ledige kontanthjælpsmodtagere.

Beskæftigelsesgarantien skal medføre, at alle ledige, der har været tilmeldt arbejdsformidlingen som arbejdsledige i kortere perioder, skal have tilbudt en beskæftigelsesmæssig eller uddannelsesmæssig foranstaltning. Der udbetales overenskomstmæssig løn eller en ydelse, svarende til det hidtidige kontanthjælpsniveau under beskæftigelsen eller uddannelsen.

Efter de gældende regler ophører kontanthjælp efter bistandsloven, hvis pågældende overgår til beskæftigelse, der finansieres af kommunens afsatte beskæftigelsesmidler efter lov om ekstraordinære beskæftigelsesfremmende foranstaltninger i kommuner og amtskommuner. Hvis en kommune

F.t.l. om frikommuner

– som led i forsøg efter frikommuneloven – af egne midler herudover udvider aktiviteten på beskæftigelsesprojekterne og overfører kontanthjælpsmodtagere til ordningen, sparer staten refusionsbeløbet af kontanthjælpen for den periode, hvor den pågældende deltager i projektet.

Det foreslås derfor, at bistandslovens § 133 kan fraviges, således at socialministeren bemyndiges til at fastsætte nærmere regler for en overførsel af statens besparelse til de frikommuner, der har fået tilladelse til projektet af socialministeren.

Hovedprincippet for en statslig overførsel til frikommunerne er, at staten refunderer kommunens udgift til udvidelse af aktiviteten på beskæftigelsesprojektet ud over det niveau, der var i 1984 for personer, der hidtil har modtaget forbigående hjælp efter bistandsloven. Den statslige refusion udgør 50 pct. af udgiften til en gennemsnitlig kontanthjælpsmodtager for den periode, hvori pågældende deltager i beskæftigelsesprojektet.

Ad § 31

Formålet med forslaget er at give socialministeren hjemmel til at godkende, at der som led i frikommuneforsøg sker fravigelse af bistandslovens bestemmelser om betaling for hjemmehjælp.

Den foreslåede hjemmel til at fravige bistandslovens §§ 51 og 53 åbner mulighed for forsøg med forenklede betalingsregler, hvorefter der ikke sker en opdeling af hjemmehjælpen i midlertidig og varig hjemmehjælp.

Bistandslovens § 54 og § 55, stk. 1, omhandler reglerne for betaling af hjemmehjælp. I medfør af § 54 har socialministeriet udsendt betalingsregler, senest bekendtgørelse nr. 32 af 31. januar 1985, hvorefter der gælder én betalingsskala for varig hjemmehjælp og en anden betalingsskala for midlertidig hjemmehjælp. Ifølge § 55 kan der højst kræves betaling for 6 timer pr. uge, når der ydes varig hjemmehjælp.

Der vil – under forudsætning af økonomisk neutralitet for staten – være mulighed for forsøg med gratis hjemmehjælp til folke- og førtidspensionister.

Efter bistandslovens § 56 er der, hvis der i et hjem er behov for hjemmehjælp, men det sociale udvalg ikke kan stille den nødvendige bistand til rådighed, adgang til i stedet at yde tilskud til dækning af udgifter til hushjælp, som familien selv antager. Efter stk. 2 fastsættes tilskuddet således, at modtageren så vidt muligt stilles, som om der var ydet hjemmehjælp med betaling efter de normale regler.

143 Fremsatte lovforslag (undt. finans- og tillægsbev.lovforslag)

Der bør også være adgang til dispensation fra § 56, stk. 2, i frikommunesammenhæng, således at tilskuddet i denne situation kommer til at følge de regler, der i øvrigt gælder for betaling for hjemmehjælp i den pågældende frikommune.

Ad § 32

Efter den foreslåede bestemmelse kan socialministeren godkende frikommuneforsøg, hvorefter en kommunalbestyrelse får adgang til – for visse indkomstgrupper – at yde ekstraordinære tilskud til nedsættelse af betalingen for ophold i daginstitution. Udgifterne hertil afholdes af kommunen uden refusion fra staten.

Med hjemmel i uskrevne kommunalretlige retsgrundsætninger yder en række kommuner ekstraordinære kommunale tilskud til nedsættelse af forældrebetalingen. De omhandlede tilskud, der efter de kommunalretlige regler skal ydes med ensartede beløb pr. plads, er ikke refusionsberettigede. Disse ydes således ikke efter bistandsloven, og udgifterne afholdes endeligt af kommunerne.

Da der ikke i de uskrevne regler er hjemmel til at yde differentierede tilskud, kræves der hjemmel for frikommunerne til at yde sådanne tilskud til forældrebetalingen under hensyn til f.eks. forældrenes økonomiske forhold. Den foreslåede regel indeholder en sådan hjemmel.

De nærmere regler skal fremgå af frikommuneregulativet, der således vil supplere den gældende betalingsbekendtgørelse nr. 541 af 16. november 1983.

Frikommuneregulativet kan kun forventes godkendt, hvis der i regulativet er optaget en regel om, at der kan ydes et tilskud med et fast beløb op til den gældende grænse for betaling af fuld takst for ophold i daginstitution, jfr. § 4 i betalingsbekendtgørelsen. Det er endvidere en forudsætning, at der ikke ydes tilskud til nedsættelse af daginstitutionsbetalingen til familier med indkomster på for tiden 210.000 kr. eller derover.

Ad § 33

Socialministeren kan efter den foreslåede bestemmelse i *stk. 1* godkende regler for frikommuneforsøg, hvorefter en tilkendt social pension udbetales til pensionister, der opholder sig på de institutioner for personer med vidtgående fysiske eller psykiske handicap, der er omtalt i bistandslovens § 112, stk. 1. Efter de gældende regler inddrages pensionen ved udgangen af den måned, der følger efter optagelsesmåneden. Pensionisten skal

til gengæld efter det foreslåede *stk. 4* selv betale for opholdet på institutionen, efter regler fastsat af amtsrådet, samt afholde udgifter til tøj, personlige fornødenheder osv.

Forsøg efter den foreslåede bestemmelse vil have til formål at undersøge, om en sådan ordning med større økonomisk selvstændighed for pensionisterne er hensigtsmæssig, og om ordningen fører til bedre muligheder for udlusning fra institutionen.

Den foreslåede bestemmelse i *stk. 2* er nødvendig for, at ikke-frikommuner kan deltage i forsøget. Den enkelte kommunalbestyrelse bestemmer selv, om den ønsker at deltage i forsøget.

Fordelingen af udgifter mellem amtskommunen og kommunen, jfr. *stk. 3*, i forbindelse med forsøget svarer til de gældende regler om fordelingen af opholdsbetalingen på institutioner, der kan omfattes af forsøget.

Ad § 34

Bestemmelsen i *stk. 1* er identisk med gældende lovs § 4.

Bestemmelsen i *stk. 2* giver undervisningsministeren mulighed for at godkende frikommuneforsøg, hvorefter en friamtskommune efter aftale med kommunerne i amtskommunen delegerer sin kompetence efter skolestyrelseslovens § 39, *stk. 3*, til at godkende ledere og lærere ved fritidsundervisning for voksne. Tilbuddet om i forsøgsperioden at overtage amtsrådets godkendelseskompetence rettes således til alle kommunerne i amtskommunen, uanset om de har status som frikommune eller ej.

Efter reglerne i § 16, *stk. 2*, i skolestyrelsesloven holder skolekommissionen møde, når formanden eller fire medlemmer finder det fornødent. Da der er ønske om, som frikommuneforsøg, at oprette en skolekommission med færre medlemmer end i dag, giver bestemmelsen i *stk. 3* hjemmel til at godkende regulativer, hvorefter kommissionen skal holde møde, når formanden eller blot to medlemmer ønsker det.

Ad § 35

I den gældende frikommunelovs § 4, der er gentaget som 34, *stk. 1*, i dette lovforslag, er der hjemmel til at fravige en række *styrelsesmæssige* bestemmelser i folkeskoleloven.

Den her foreslåede bestemmelse giver hjemmel til, at undervisningsministeren kan godkende, at de nævnte *materielle* regler i folkeskoleloven fraviges

med henblik på gennemførelse af frikommuneprojekter.

Med hensyn til fravigelse af bestemmelserne i §§ 3–17, som indeholdes i kapitel 2 om undervisningens ordning, bemærkes, at der for så vidt allerede i dag i § 18 er hjemmel til at fravige reglerne i kapitel 2 i det omfang, det er nødvendigt for at fremme forsøgsvirksomhed og pædagogisk udviklingsarbejde.

Ansøgninger om forsøg med hjemmel i § 18 indsendes til og behandles i folkeskolens forsøgsråd, der afgiver indstilling til ministeriet. Ansøgningerne vedrører normalt kun en enkelt eller enkelte skoler i kommunen.

Den foreslåede bestemmelse giver en noget videre forsøgshjemmel end § 18. Bestemmelsen giver således adgang til at fravige bestemmelserne for alle skoler i kommunen, uden forudgående behandling i forsøgsrådet.

Den foreslåede adgang til at fravige § 19, *stk. 2*, sammenholdt med § 40, *stk. 2*, giver mulighed for, at den forpligtelse, som amtskommunerne har til at sørge for specialundervisning m.v. af børn og unge under 18 år, hvis udvikling kræver en særlig vidtgående hensyntagen eller støtte, kan overgå til kommunen, samtidig med at amtskommunen tildele kommunen »bloktilskud«.

Med hensyn til § 22, *stk. 1* og *stk. 5*, § 24, *stk. 1*, nr. 1 og § 36, *stk. 1*, 2. pkt., bemærkes, at disse bestemmelser giver mulighed for helt eller delvis at ophæve skoledistriktsgrænserne i kommunen f.eks. således, at forældrene ved indskrivningen og eventuelt ved overgangen til 8. klassetrin frit kan vælge skole. I tilfælde af skolenedlæggelse i frikommuneperioden agter ministeriet at stille som betingelse, at de skoledistriktsgrænser, som var gældende i kommunen før frikommuneperioden, skal lægges til grund i relation til nedlæggelsesproceduren i § 22, *stk. 5*.

Ad § 36

Den foreslåede hjemmel til at fravige § 1, *stk. 2*, giver mulighed for at godkende frikommuneforsøg med overførelse af undervisningsministerens kompetence til at fastsætte regler om optagelse i ungdomsskolen af unge under 14 år og over 18 år til en kommunalbestyrelse og til at godkende forsøg med voksnes deltagelse i ungdomsskolens undervisning.

Den foreslåede hjemmel til at fravige §§ 27–34 og § 36 giver mulighed for, at voksne kan deltage i fritidsvirksomhed for børn og unge. Der skabes

endvidere mulighed for at gennemføre forsøg med lokaleanvisnings- og lokaletilskudsreglerne.

Hjemlen til at fravige §§ 37-48, §§ 52-54, §§ 58-62 og §§ 69-70 giver mulighed for at godkende forsøg, som kombinerer forskellige former for fritidsundervisning for voksne, hvori også unge under 18 år kan deltage. Det vil desuden blive muligt at godkende forsøg, hvori f.eks. kravene om undervisningsplan, om deltagerantal og om antal undervisningstimer fraviges.

Ad § 37

For så vidt angår muligheden for at fravige bestemmelserne i § 2, stk. 1-5, bemærkes, at der hermed vil være mulighed for at gennemføre en øget decentralisering ved at overlade kompetence til en styregruppe eller lignende ved det enkelte kursus. Samtidig vil man kunne godkende, at der ikke oprettes repræsentantskab og/eller kursusnævn.

Med hensyn til muligheden for at fravige bestemmelserne i § 3, stk. 1 og 3, gælder det, at der hermed vil være baggrund for at godkende frikommuneforsøg, hvor det overlades til f.eks. en styregruppe ved det enkelte kursus at tilrettelægge undervisningstilbudet inden for en timetalsramme fastsat af amtsrådet. Formålet hermed er at opnå en større fleksibilitet, således at kursets undervisningstilbud vil kunne tilpasses det til enhver tid værende undervisningsbehov i området, og således at der vil kunne opnås en bedre udnyttelse af ressourcerne.

Endelig foreslås der åbnet mulighed for at fravige bestemmelserne i § 1, stk. 1 og 2, § 6, stk. 2, og § 8, stk. 1, således at der bliver mulighed for at

godkende, at enkeltfagskurserne som led i frikommuneforsøg tilbyder rekvireret undervisning.

Ad § 38

Bestemmelsen giver undervisningsministeren adgang til at godkende forsøg, hvorefter en friamtskommune kan afholde udgifter som led i positiv særbehandling af kvindelige elever i utraditionelle erhverv.

Bestemmelsen er udarbejdet med baggrund i et forslag fra en friamtskommune, der ønsker at gennemføre forsøg med det sigte at øge antallet af kvinder i utraditionelle erhverv og reducere antallet af praktikpladssøgende og ledige kvinder. Friamtskommunen ønsker at kunne yde en ugentlig kursusgodtgørelse på ca. 650 kr. til kvindelige elever, der ikke 6 måneder efter afslutning af et HK-basisår har opnået en praktikplads, og som herefter optages på basisår inden for jern/metal, bygge/anlæg eller landtransport.

Endvidere ønsker friamtskommunen inden for samme hovederhvervsområder at yde særlige tilskud til private virksomheder for oprettelse af lære- og praktikpladser for kvinder.

I frikommuneregulativet vil forsøg kunne begrænses til et på forhånd fastlagt beløb, et bestemt antal elever eller eventuelt til elever inden for et mindre geografisk område i amtskommunen.

Den foreslåede bestemmelse ændrer ikke lov om ligebehandling af mænd og kvinder med hensyn til beskæftigelse m.v. Forinden frikommuneregulativ godkendes i henhold til den foreslåede bestemmelse, skal amtskommunen derfor have opnået arbejdsministeriets dispensation fra ligebehandlingsloven.